МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. М.І. ПИРОГОВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
В. о. проректора ЗВО
з наукової роботи
Валентина ЧОРНА
«31» серпня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
ВК 4.4 Стоматологія дитячого віку
(назва навчальної дисципліни)
з підготовки доктора філософії
на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти

галузі знань **І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення**
(шифр і назва галузі знань)
спеціальності **І1 Стоматологія**
(код і найменування спеціальності)
мова навчання **українська**

2026 рік

Робоча програма освітнього компонента «Стоматологія дитячого віку» підготовки фахівців третього освітньо-наукового рівня вищої освіти
«26» __серпня__ 2026 р., 33 с.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:
зав.каф., д. мед. н., проф. Дмітрієв М.О.
к. мед. н., доц. Чугу Т. В.

Обговорено на засіданні кафедри стоматології дитячого віку Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова від «26» серпня 2026 року, протокол № 1

Завідувач кафедри стоматології дитячого віку

д.мед.н., професор _____Микола ДМІТРІЄВ

« _26_ » _серпня___ 2026 року

Схвалено методичною радою стоматологічних дисциплін
Протокол від «27 серпня__2026 р. № _1__

Голова_____ Сергій ШУВАЛОВ
« _27_ » _серпня___ 2026 року

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни “Стоматологія дитячого віку” складена відповідно до освітньо-наукової програми (ОНП) підготовки доктора філософії за спеціальністю “Стоматологія” 2026 р. Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова; Стандарту вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня, галузі знань І “Охорона здоров’я та соціальне забезпечення”, спеціальності І1 “Стоматологія”, введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України № 1023 від 15.11.2022 р.

Анотація навчальної дисципліни

Програма дисципліни «Стоматологія дитячого віку» складена відповідно до порядку підготовки здобувачів третього (доктор філософії) рівня освіти у вищих медичних навчальних закладах освіти України у відповідності до вимог кредитно-трансферної системи організації навчального процесу ECTS, навчального плану підготовки фахівців третього (доктор філософії) рівня вищої освіти, галузі знань І “Охорона здоров’я та соціальне забезпечення”, спеціальності І1 “Стоматологія”.

Дисципліна є вибірковим компонентом освітньо-наукової програми «Стоматологія», циклу професійної підготовки доктора філософії, розрахована на 5 кредитів, які здобувачі освіти засвоюють протягом 3-5 семестрів на 2-3 роках навчання.

Основним фокусом програми є поглиблене вивчення сучасних наукових концепцій розвитку зубощелепної системи в дитячому та підлітковому віці, етіології, патогенезу, вікових і клінічних особливостей стоматологічних захворювань у дітей, методів їх діагностики, профілактики та лікування, а також аналіз ефективності стоматологічних втручань з урахуванням процесів росту, розвитку та формування зубощелепної системи.

Предметним напрямом програми є науково обґрунтовані підходи до профілактики, діагностики та комплексного лікування стоматологічних захворювань у дітей різного віку, вивчення закономірностей формування та функціонування зубощелепної системи, вікових особливостей перебігу патологічних процесів, принципів диференційної діагностики, оцінювання результатів лікувально-профілактичних заходів, прогнозування стоматологічного здоров’я, а також формування здатності критично аналізувати сучасні наукові дані, обґрунтовувати клінічні рішення та використовувати результати досліджень у професійній і науковій діяльності.

Робоча програма складена на основі:

освітньо-наукової програми «Стоматологія» підготовки фахівців третього рівня (доктор філософії) вищої освіти галузі знань І “Охорона здоров’я та соціальне забезпечення”; спеціальності І1 “Стоматологія”;

навчального плану підготовки здобувачів спеціальності І1 Стоматологія на 2026-2030 навчальні роки;

Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова.

1. Опис навчальної дисципліни (анотація)

Програма навчальної дисципліни «Стоматологія дитячого віку» призначена для закладів вищої освіти МОЗ України у відповідності до вимог кредитно-трансферної системи організації навчального процесу ECTS, заснованої на поєднанні технологій навчання за розділами та залікових кредитів оцінки – одиниць виміру навчального навантаження здобувача освіти необхідного для засвоєння дисципліни або її розділу.

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є: практичні заняття, самостійна робота аспірантів.

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни здійснюється по її завершенню у формі іспиту згідно з навчальним планом для спеціальності І1 Стоматологія.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сучасні наукові концепції розвитку та функціонування зубощелепної системи в дитячому та підлітковому віці, механізми формування стоматологічних захворювань, їх вікові та клінічні особливості, методи діагностики, профілактики й лікування, взаємозв'язок стоматологічної патології із загальносоматичним станом дитини, наукове обґрунтування клінічних підходів, аналіз та оцінювання ефективності стоматологічних втручань.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення навчальної дисципліни «Стоматологія дитячого віку» ґрунтується на знаннях, здобутих аспірантами на другому (магістерському) рівні вищої освіти, та інтегрується з освітніми компонентами загальної й професійної підготовки освітньо-наукової програми «Стоматологія». Загальнонаукові освітні компоненти, зокрема «Філософія науки», «Методологія наукових досліджень та основи написання наукових проєктів», «Медична статистика. Належна статистична практика», «Публікаційна активність та наукометричні бази даних», «Академічне письмо» та «Англійська мова в академічній та дослідницькій діяльності», забезпечують методологічну основу для критичного аналізу наукової літератури, оцінювання доказовості сучасних методів діагностики, профілактики та лікування стоматологічних захворювань у дітей, інтерпретації результатів досліджень і використання наукових джерел у професійній та дослідницькій діяльності. Освітні компоненти професійної підготовки, зокрема «Сучасна стоматологія: інтегрований курс» та «Клінічна (лабораторна) практика за спеціальністю», сприяють інтеграції знань щодо закономірностей росту та розвитку зубощелепної системи, етіології, патогенезу, клінічних проявів, діагностики, лікування та профілактики стоматологічних захворювань у дитячому віці. Знання з медичної етики, деонтології, біоетики та медико-правових основ наукових досліджень забезпечують дотримання професійних, етичних і правових принципів клінічної діяльності, взаємодії з дітьми, їхніми батьками або законними представниками та проведення наукових досліджень. У свою чергу, навчальна дисципліна «Стоматологія дитячого віку» сприяє поглибленню професійних знань і формуванню дослідницьких компетентностей у сфері стоматології, розвитку клінічного та наукового мислення, інтеграції сучасних наукових даних у діагностику, лікування та профілактику стоматологічних захворювань у дітей, а також обґрунтуванню й реалізації наукових досліджень за спеціальністю І1 «Стоматологія».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Стоматологія дитячого віку» є поглиблення професійних знань щодо закономірностей росту та розвитку зубощелепної системи, формування здатності аспірантів до самостійної науково-дослідної та інноваційної діяльності у сфері стоматології дитячого віку, продукування нових ідей, планування та виконання оригінальних наукових досліджень, отримання науково обґрунтованих результатів, спрямованих на вдосконалення профілактики, діагностики та лікування стоматологічних захворювань у дітей, їх упровадження у клінічну практику, освітній процес і розвиток стоматологічної науки.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни "Стоматологія дитячого віку" є:

- поглиблення знань щодо сучасних наукових концепцій росту та розвитку зубощелепної системи, формування зубів, фізіологічних і патологічних процесів у тканинах порожнини рота в дитячому та підлітковому віці;
- поглиблення знань щодо етіології, патогенезу, клінічних проявів, вікових особливостей, діагностики, профілактики та лікування основних стоматологічних захворювань у дітей;
- формування здатності інтерпретувати результати клінічних, лабораторних та інструментальних досліджень з урахуванням віку дитини, етапів формування зубощелепної системи та особливостей перебігу патологічних процесів;

- поглиблення знань щодо сучасних методів і технологій профілактики, діагностики та лікування стоматологічних захворювань у дітей, оцінювання їх ефективності, безпечності та віддалених результатів;
- розвиток навичок критичного аналізу наукової літератури, міжнародних клінічних рекомендацій і протоколів, порівняння результатів досліджень та визначення актуальних наукових проблем стоматології дитячого віку;
- формування здатності планувати та обґрунтовувати дизайн наукових досліджень у сфері стоматології дитячого віку, обирати відповідні методи, аналізувати й узагальнювати отримані результати;
- забезпечення дотримання принципів академічної доброчесності, дослідницької етики, біоетики та належної клінічної практики під час планування, проведення і представлення результатів наукових досліджень за участю дітей;
- розвиток здатності інтегрувати результати сучасних наукових досліджень у практику стоматологічної допомоги дітям, освітній процес і професійну діяльність, обґрунтовувати перспективні напрями подальших наукових досліджень.

1.3. Компетентності та результати навчання**,** формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання ОНП Стоматологія третього (освітньо-наукового) рівня галузі знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення, спеціальності І1 Стоматологія, освітньої програми Стоматологія).

Згідно з вимогами ОНП третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти галузі знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення, спеціальності І1 Стоматологія дисципліна "Стоматологія дитячого віку" забезпечує набуття аспірантами наступних програмних компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми стоматології і дотичні міждисциплінарні проблеми, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність розв'язувати комплексні задачі на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору з дотриманням професійної етики та академічної доброчесності.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК05. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК06. Здатність аналізувати інформацію та приймати обґрунтовані професійні рішення.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в стоматології і дотичних до неї суміжних напрямів медицини і можуть бути опубліковані у провідних міжнародних наукових виданнях.

СК02. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проєкти в сфері стоматології та дотичні до них міждисциплінарні проєкти.

СК03. Здатність презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та інноваційних проєктів у сфері стоматології усно і письмово державною мовою та однією з офіційних мов Європейського Союзу, оприлюднювати результати досліджень у провідних міжнародних наукових виданнях.

СК04. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність зі спеціальності «Стоматологія» у закладах вищої освіти.

СК05. Здатність генерувати нові ідеї щодо розвитку теорії та практики стоматології, виявляти проблеми, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в галузі охорони здоров'я, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень в стоматології.
СК06. Здатність застосовувати сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності.
СК07. Здатність критично аналізувати, оцінювати і синтезувати нові та комплексні ідеї у сфері стоматології та з дотичних міждисциплінарних питань.
СК09. Володіння сучасними методами наукового дослідження.
СК10. Здатність до впровадження нових знань (наукових даних) в науку, освіту та інші сектори суспільства.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна.

Дитяча стоматологія як навчальна дисципліна закладає фундамент для формування в подальшому інтегративних кінцевих результатів навчання згідно з ОНП третього (освітньо-наукового) рівня галузі знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення спеціальності І1 Стоматологія, освітньої програми Стоматологія, а саме:

РН01. Мати концептуальні та методологічні знання зі стоматології та на межі предметних областей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напряму, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.
РН02. Глибоко розуміти загальні принципи та методи наук про здоров'я людини, основні тенденції їх розвитку, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних наукових розвідках у сфері стоматології та у викладацькій практиці.
РН04. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень, статистичного аналізу даних, наявні літературні дані.
РН05. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу медико-біологічної інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.
РН06. Застосовувати загальні принципи та методи досліджень у сфері охорони здоров'я, а також сучасні методи та інструменти, цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення для провадження досліджень у сфері стоматології.
РН09. Планувати і виконувати дослідження зі стоматології та з дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної і академічної етики, біоетики, належної клінічної практики (GMP), критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань.
РН10. Розробляти та досліджувати моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у сфері стоматології та у дотичних міждисциплінарних напрямах.
РН11. Впроваджувати результати наукових досліджень в освітній процес, медичну практику та суспільство.

Очікувані результати навчання з дисципліни:

Після засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:
1. Аналізувати сучасні наукові дані щодо закономірностей росту та розвитку зубощелепної системи, етіології, патогенезу, клінічних проявів і перебігу основних стоматологічних захворювань у дітей, обґрунтовувати підходи до їх профілактики, діагностики та лікування.

2. Інтерпретувати результати клінічних, лабораторних та інструментальних методів дослідження у дитячій стоматології, обґрунтовувати їх діагностичну інформативність, застосування у диференційній діагностиці та оцінюванні ефективності лікування.
3. Обґрунтовувати сучасні методи профілактики, діагностики та лікування карієсу зубів, його ускладнень, некаріозних уражень твердих тканин зубів у дітей з урахуванням вікових, анатомо-фізіологічних особливостей та принципів доказової медицини.
4. Аналізувати клінічні прояви, механізми розвитку, діагностичні критерії та сучасні підходи до профілактики й лікування захворювань пародонта у дітей, обґрунтовувати вибір лікувально-профілактичних заходів та оцінювати їх ефективність.
5. Інтерпретувати клінічні прояви захворювань слизової оболонки порожнини рота у дітей, зокрема патології, асоційованої із загальносоматичними захворюваннями, проводити диференційну діагностику, обґрунтовувати вибір додаткових методів дослідження, лікувальну тактику та прогноз.
6. Аналізувати клінічні прояви запальних захворювань щелепно-лицевої ділянки у дітей, обґрунтовувати вибір сучасних методів діагностики, лікування, профілактики ускладнень та оцінювати результати клінічного ведення пацієнтів.
7. Обґрунтовувати методи діагностики та лікування травматичних ушкоджень зубів, м’яких тканин і кісток щелепно-лицевої ділянки у дітей, визначати показання до комплексної реабілітації, прогнозувати результати та оцінювати ефективність проведених заходів.
8. Застосовувати сучасні наукові дані для діагностики зубощелепних аномалій і деформацій у дітей, інтерпретувати результати клінічних та цифрових методів дослідження, обґрунтовувати вибір лікувальної тактики з урахуванням вікових особливостей, росту та розвитку зубощелепної системи.
9. Обґрунтовувати принципи стоматологічної реабілітації дітей при передчасній втраті зубів, травматичних ушкодженнях, вроджених і набутих патологіях зубощелепної системи, оцінювати функціональні та клінічні результати комплексного лікування.
10. Аналізувати сучасні підходи до оцінювання стоматологічного здоров’я дитячого населення, застосовувати епідеміологічні індикатори, зокрема європейські, інтерпретувати результати стоматологічних обстежень, порівнювати показники стоматологічного здоров’я та обґрунтовувати використання їх у наукових дослідженнях і розробленні профілактичних програм.
11. Планувати та обґрунтовувати наукові дослідження з актуальних проблем стоматології дитячого віку, критично аналізувати наукову літературу, клінічні рекомендації та результати досліджень, обирати відповідні методи дослідження, оцінювати достовірність, доказовість та практичну значущість отриманих даних.
12. Дотримуватися принципів академічної доброчесності, дослідницької етики, біоетики та належної клінічної практики під час опрацювання наукових джерел, планування, проведення, аналізу й представлення результатів клінічних і наукових досліджень, зокрема досліджень за участю дітей; забезпечувати достовірність даних, коректне цитування джерел, об’єктивність інтерпретації результатів та відповідальність за їх оприлюднення.

3. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Програма вивчення дисципліни структурована на 3 модулі, до складу яких входять блоки змістових модулів.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин 5 кредитів ЄКТС.

Опис навчального плану з дисципліни

Структура навчальної дисципліни	Кількість годин			СР	Рік навчання	Вид контролю
	Всього годин/ кредитів ECTS	Аудиторних				
		Лекцій	Практичних			
	150 годин/ 5 кредитів				**2-3**	
Модуль 1. Терапевтична стоматологія дитячого віку	50 годин / 1,67 кредитів ECTS	-	30	20		
Модуль 2. Хірургічна стоматологія дитячого віку та запальні процеси	50 годин / 1,67 кредитів ECTS	-	30	20		
Модуль 3. Травматологія, патологія розвитку, пухлинні процеси та комплексна реабілітація	50 годин / 1,67 кредитів ECTS	-	20	30		ПК-іспит

Примітка: 1 кредит ECTS становить 30 академічних годин.
Аудиторне навантаження становить 53 %, СР – 47 %.

Модуль 1. Сучасні концепції патогенезу, діагностики, профілактики та лікування стоматологічних захворювань у дітей

Тема 1. Сучасні концепції росту та розвитку зубощелепної системи в дитячому та підлітковому віці. Морфофункціональні, анатомо-гістологічні особливості тимчасових і постійних зубів, закономірності їх формування, мінералізації, прорізування та дозрівання емалі в нормі й за умов патологічних впливів.

Тема 2. Етіологія та патогенез карієсу зубів у дітей. Роль зубного біоплівкового комплексу, мікробіому порожнини рота, харчових і поведінкових чинників, властивостей ротової рідини та загальносоматичних факторів у формуванні каріозного процесу. Сучасні підходи до оцінювання карієсогенного ризику, ранньої діагностики та прогнозування прогресування захворювання.

Тема 3. Некаріозні ураження твердих тканин зубів у дітей. Сучасні уявлення про етіопатогенез, клінічні прояви, критерії діагностики та диференціації порушень розвитку твердих тканин зубів, ерозивних, абразивних та інших уражень. Наукове обґрунтування мінімально інвазивних методів лікування.

Тема 4. Патологія пульпи тимчасових і постійних зубів у дітей. Сучасні концепції патогенезу, клініко-діагностичні критерії, диференційна діагностика та біологічно орієнтовані методи лікування. Оцінювання ефективності методів збереження життєздатності пульпи.

Тема 5. Патологія періапікальних тканин у дітей з урахуванням стадії формування коренів зубів. Особливості діагностики та диференційної діагностики, інтерпретація рентгенологічних і цифрових методів дослідження, сучасні ендодонтичні технології, прогнозування результатів лікування та ризику ускладнень.

Тема 6. Біологічно орієнтовані, регенеративні та мінімально інвазивні технології в дитячій терапевтичній стоматології. Сучасні біоматеріали, показання та обмеження їх застосування, аналіз доказової бази, оцінювання клінічної ефективності, біологічної безпеки та віддалених результатів лікування.

Тема 7. Захворювання тканин пародонта у дітей та підлітків. Сучасні концепції етіопатогенезу, класифікаційні підходи, вікові особливості клінічного перебігу, роль мікробних, імунних і загальносоматичних чинників. Діагностичні критерії, обґрунтування профілактичних і лікувальних стратегій.
Тема 8. Захворювання слизової оболонки порожнини рота у дітей. Етіопатогенетичні механізми інфекційних, імунозапальних, алергічних і травматичних уражень, їх диференційна діагностика. Можливості лабораторних, мікробіологічних, імунологічних і морфологічних методів дослідження.
Тема 9. Взаємозв'язок стоматологічної патології із загальносоматичними захворюваннями в дитячому віці. Особливості стоматологічних проявів ендокринних, метаболічних, імунних і гематологічних порушень. Діагностичне значення стоматологічних симптомів та принципи міждисциплінарного ведення дітей.
Тема 10. Сучасні стратегії профілактики стоматологічних захворювань у дітей. Індивідуальні та популяційні профілактичні програми, контроль зубної біоплівки, застосування фторидів, ремінералізувальних засобів і герметизації фісур. Епідеміологічні показники, оцінювання ефективності профілактичних втручань та наукове обґрунтування профілактичних програм.

Модуль 2. Сучасні підходи до хірургічної стоматологічної допомоги дітям. Запальні захворювання щелепно-лицевої ділянки
Тема 1. Сучасні уявлення про етіологію та патогенез одонтогенних і неодонтогенних запальних процесів щелепно-лицевої ділянки в дітей. Класифікація, механізми поширення інфекції, вікові анатомо-фізіологічні особливості та фактори ризику ускладненого перебігу.
Тема 2. Одонтогенний періостит у дітей. Сучасні концепції патогенезу, клінічні особливості гострих і хронічних форм, критерії диференційної діагностики, можливості візуалізаційних методів, обґрунтування хірургічної та медикаментозної тактики.
Тема 3. Остеомієліт щелеп у дітей. Етіопатогенетичні механізми, клініко-морфологічні форми, сучасні лабораторні та інструментальні методи діагностики, диференційна діагностика, принципи комплексного лікування та профілактики ускладнень.
Тема 4. Гнійно-запальні захворювання м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки в дітей. Абсцеси та флегмони, особливості поширення інфекційного процесу з урахуванням топографічної анатомії, критерії оцінювання тяжкості стану, принципи хірургічного лікування та системної фармакотерапії.
Тема 5. Одонтогенні та неодонтогенні лімфаденіти в дітей. Етіологічні чинники, патогенетичні механізми, клінічні та лабораторні критерії діагностики, диференційна діагностика, визначення первинного джерела інфекції та обґрунтування лікувальної тактики.
Тема 6. Одонтогенні кісти щелеп у дітей. Сучасні погляди на патогенез, клініко-рентгенологічні характеристики, можливості цифрової візуалізації, диференційна діагностика, методи хірургічного лікування та оцінювання віддалених результатів.
Тема 7. Запальні захворювання скронево-нижньощелепного суглоба в дитячому віці. Етіопатогенез, клінічні прояви, діагностичні критерії, диференційна діагностика, сучасні методи візуалізації, міждисциплінарні підходи до лікування та оцінювання функціональних результатів.
Тема 8. Запальні захворювання слинних залоз у дітей. Етіологія та патогенез гострих і хронічних форм, особливості клінічного перебігу, методи оцінювання секреторної функції, сучасні діагностичні та лікувальні підходи, прогнозування результатів.
Тема 9. Наукове обґрунтування хірургічних методів лікування запальних захворювань щелепно-лицевої ділянки в дітей. Показання та протипоказання до оперативних втручань, принципи знеболення, вибір хірургічної тактики, медикаментозний супровід, післяопераційне ведення та профілактика ускладнень.
Тема 10. Комплексне та міждисциплінарне ведення дітей із запальними захворюваннями щелепно-лицевої ділянки. Критичний аналіз сучасних клінічних рекомендацій, обґрунтування

антибактеріальної та іншої фармакотерапії, оцінювання ефективності лікування, прогнозування результатів і визначення перспективних напрямів досліджень.

Модуль 3. Сучасні концепції діагностики, лікування та реабілітації травматичних ушкоджень, патології розвитку й пухлинних процесів щелепно-лицевої ділянки у дітей

Тема 1. Травматичні ушкодження м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки в дітей. Етіопатогенетичні механізми, клінічна оцінка характеру та тяжкості ушкоджень, діагностичні підходи, принципи хірургічної обробки, реконструкції та прогнозування результатів.

Тема 2. Травматичні ушкодження тимчасових і постійних зубів у дітей. Сучасні класифікаційні та діагностичні підходи, особливості травми зубів із несформованими коренями, оцінювання стану пульпи та періодонта, обґрунтування органозберігальної тактики, прогнозування й моніторинг віддалених результатів.

Тема 3. Травматичні ушкодження кісток лицевого скелета в дітей. Механізми пошкодження, вікові анатомо-фізіологічні особливості, сучасні методи діагностики та візуалізації, принципи хірургічного лікування, реабілітації й оцінювання впливу травми на подальший ріст і розвиток.

Тема 4. Пухлиноподібні утворення та пухлини м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки в дітей. Сучасні класифікаційні підходи, етіопатогенетичні механізми, клінічні прояви, диференційна діагностика, методи візуалізації та морфологічної верифікації.

Тема 5. Пухлини та пухлиноподібні ураження щелеп і слинних залоз у дітей. Особливості клінічного перебігу, сучасні методи діагностики, роль біопсії та морфологічного дослідження, обґрунтування лікувальної тактики й прогнозування результатів.

Тема 6. Злоякісні новоутворення щелепно-лицевої ділянки в дитячому віці. Ранні клінічні прояви, діагностичні критерії, диференційна діагностика, принципи онкологічної настороженості, маршрутизації пацієнтів і міждисциплінарного ведення.

Тема 7. Вроджені вади розвитку щелепно-лицевої ділянки в дітей. Етіологічні та патогенетичні чинники, сучасні класифікації, пренатальна та постнатальна діагностика, принципи хірургічної корекції, комплексного лікування й довготривалої реабілітації.

Тема 8. Аномалії розвитку зубів і зубощелепної системи в дітей. Порушення кількості, форми, розмірів, структури, прорізування та положення зубів, сучасні методи раннього виявлення, цифрової діагностики й обґрунтування міждисциплінарного супроводу з урахуванням росту та розвитку.

Тема 9. Комплексна стоматологічна реабілітація дітей після травм, хірургічних втручань, передчасної втрати зубів і вроджених або набутих вад розвитку. Принципи функціонального відновлення, профілактики вторинних деформацій, реконструктивного та ортопедичного лікування, оцінювання морфофункціональних і естетичних результатів.

Тема 10. Наукові підходи до прогнозування та оцінювання результатів лікування травматичних ушкоджень, вроджених вад і пухлинних процесів у дітей. Критичний аналіз сучасних досліджень, визначення клінічно значущих кінцевих точок, оцінювання якості життя, обґрунтування перспективних напрямів наукового пошуку.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Усього	у тому числі		
		Лекції	Практичні заняття	СРС
1	**2**	**3**	**4**	**5**
Модуль 1. Сучасні концепції патогенезу, діагностики, профілактики та лікування стоматологічних захворювань у дітей				
Тема 1. Сучасні концепції росту та розвитку зубощелепної системи в дитячому та підлітковому	5	-	3	2

віці. Морфофункціональні, анатомо-гістологічні особливості тимчасових і постійних зубів, закономірності їх формування, мінералізації, прорізування та дозрівання емалі в нормі й за умов патологічних впливів. *СР 1. Сучасні теорії та наукові моделі формування зубощелепної системи. Генетичні, епігенетичні та середовищні чинники, що впливають на ріст і розвиток щелеп, формування зубів та їх мінералізацію.*				
Тема 2. Етіологія та патогенез карієсу зубів у дітей. Роль зубного біоплівкового комплексу, мікробіому порожнини рота, харчових і поведінкових чинників, властивостей ротової рідини та загальносоматичних факторів у формуванні каріозного процесу. Сучасні підходи до оцінювання карієсогенного ризику, ранньої діагностики та прогнозування прогресування захворювання. *СР 2. Сучасні методи дослідження мікробіому порожнини рота в дітей. Молекулярно-генетичні та метагеномні технології, можливості їх використання для вивчення карієсогенного потенціалу мікробних спільнот.*	5	-	3	2
Тема 3. Некаріозні ураження твердих тканин зубів у дітей. Сучасні уявлення про етіопатогенез, клінічні прояви, критерії діагностики та диференціації порушень розвитку твердих тканин зубів, ерозивних, абразивних та інших уражень. Наукове обґрунтування мінімально інвазивних методів лікування. *СР 3. Біомаркери каріозного процесу та оцінювання карієсогенного ризику в дітей. Діагностична інформативність показників ротової рідини, слини та локальних чинників карієсогенного середовища.*	5	-	3	2
Тема 4. Патологія пульпи тимчасових і постійних зубів у дітей. Сучасні концепції патогенезу, клініко-діагностичні критерії, диференційна діагностика та біологічно орієнтовані методи лікування. Оцінювання ефективності методів збереження життєздатності пульпи. *СР 4. Сучасні цифрові технології в діагностиці захворювань твердих тканин зубів у дітей. Порівняльна характеристика візуальних, оптичних, флуоресцентних і рентгенологічних методів, їх діагностична точність та обмеження.*	5	-	3	2
Тема 5. Патологія періапікальних тканин у дітей з урахуванням стадії формування коренів зубів. Особливості діагностики та диференційної діагностики, інтерпретація рентгенологічних і цифрових методів дослідження, сучасні ендодонтичні технології, прогнозування результатів лікування та ри-	5	-	3	2

зику ускладнень. *СР 5. Біологічні механізми регенерації пульпи та періапікальних тканин. Сучасні наукові дані щодо клітинних і молекулярних механізмів репарації, регенеративного потенціалу тканин та перспектив застосування біоактивних матеріалів.*				
Тема 6. Біологічно орієнтовані, регенеративні та мінімально інвазивні технології в дитячій терапевтичній стоматології. Сучасні біоматеріали, показання та обмеження їх застосування, аналіз доказової бази, оцінювання клінічної ефективності, біологічної безпеки та віддалених результатів лікування. *СР 6. Порівняльний аналіз сучасних методів лікування пульпіту та періапікальної патології в дітей. Систематичні огляди, метааналізи, критерії оцінювання клінічної ефективності та віддалених результатів.*	5	-	3	2
Тема 7. Захворювання тканин пародонта у дітей та підлітків. Сучасні концепції етіопатогенезу, класифікаційні підходи, вікові особливості клінічного перебігу, роль мікробних, імунних і загальносоматичних чинників. Діагностичні критерії, обґрунтування профілактичних і лікувальних стратегій. *СР 7. Імунологічні та мікробіологічні механізми розвитку захворювань пародонта в дитячому віці. Сучасні уявлення про взаємодію мікробіоти, місцевих і системних імунних реакцій.*	5	-	3	2
Тема 8. Захворювання слизової оболонки порожнини рота у дітей. Етіопатогенетичні механізми інфекційних, імунозапальних, алергічних і травматичних уражень, їх диференційна діагностика. Можливості лабораторних, мікробіологічних, імунологічних і морфологічних методів дослідження. *СР 8. Лабораторні маркери запальних та імунозалежних захворювань слизової оболонки порожнини рота в дітей. Можливості та обмеження використання цитологічних, імунологічних, мікробіологічних і молекулярно-біологічних методів.*	5	-	3	2
Тема 9. Взаємозв’язок стоматологічної патології із загальносоматичними захворюваннями в дитячому віці. Особливості стоматологічних проявів ендокринних, метаболічних, імунних і гематологічних порушень. Діагностичне значення стоматологічних симптомів та принципи міждисциплінарного ведення дітей. *СР 9. Стоматологічні прояви рідкісних і системних захворювань у дитячому віці. Наукові підходи до раннього виявлення, диференційної діагностики та визначення прогностичного значення стоматологічних симптомів.*	5	-	3	2

Тема 10. Сучасні стратегії профілактики стоматологічних захворювань у дітей. Індивідуальні та популяційні профілактичні програми, контроль зубної біоплівки, застосування фторидів, ремінералізувальних засобів і герметизації фісур. Епідеміологічні показники, оцінювання ефективності профілактичних втручань та наукове обґрунтування профілактичних програм. *СР 10. Методологічні підходи до оцінювання ефективності профілактичних програм у дитячій стоматології. Вибір кінцевих точок дослідження, використання епідеміологічних індексів, аналіз факторів ризику та інтерпретація результатів клінічних і популяційних досліджень.*	5	-	3	2
Усього годин за модуль 1	**50**	**-**	**30**	**20**
Аудиторне навантаження – 60 %, СР – 40 %				
Модуль 2. Сучасні патогенетичні, діагностичні та лікувальні підходи до запальних захворювань щелепно-лицевої ділянки у дітей				
Тема 1. Сучасні уявлення про етіологію та патогенез одонтогенних і неодонтогенних запальних процесів щелепно-лицевої ділянки в дітей. Класифікація, механізми поширення інфекції, вікові анатомо-фізіологічні особливості та фактори ризику ускладненого перебігу. *СР 1. Сучасні концепції взаємодії мікроорганізмів і макроорганізму при одонтогенних запальних процесах. Фактори вірулентності мікроорганізмів, механізми бактеріальної інвазії, роль місцевої та системної імунної відповіді.*	5	-	3	2
Тема 2. Одонтогенний періостит у дітей. Сучасні концепції патогенезу, клінічні особливості гострих і хронічних форм, критерії диференційної діагностики, можливості візуалізаційних методів, обґрунтування хірургічної та медикаментозної тактики. *СР 2. Молекулярні та клітинні механізми гострого і хронічного запалення в щелепно-лицевій ділянці. Роль цитокінів, медіаторів запалення, клітинних компонентів імунної відповіді та механізмів тканинного пошкодження.*	5	-	3	2
Тема 3. Остеомієліт щелеп у дітей. Етіопатогенетичні механізми, клініко-морфологічні форми, сучасні лабораторні та інструментальні методи діагностики, диференційна діагностика, принципи комплексного лікування та профілактики ускладнень. *СР 3. Сучасні лабораторні маркери тяжкості та прогнозу одонтогенних запальних захворювань у дітей. Діагностична та прогностична цінність гематологічних, біохімічних та імунологічних показників.*	5	-	3	2
Тема 4. Гнійно-запальні захворювання м’яких тка-	5	-	3	2

нин щелепно-лицевої ділянки в дітей. Абсцеси та флегмони, особливості поширення інфекційного процесу з урахуванням топографічної анатомії, критерії оцінювання тяжкості стану, принципи хірургічного лікування та системної фармакотерапії. *СР 4. Можливості та обмеження сучасних методів візуалізації при запальних захворюваннях щелепно-лицевої ділянки. Порівняльний аналіз рентгенографії, комп'ютерної томографії, магнітно-резонансної томографії та ультразвукового дослідження.*				
Тема 5. Одонтогенні та неодонтогенні лімфаденіти в дітей. Етіологічні чинники, патогенетичні механізми, клінічні та лабораторні критерії діагностики, диференційна діагностика, визначення первинного джерела інфекції та обґрунтування лікувальної тактики. *СР 5. Диференційна діагностика запальних і пухлиноподібних уражень щелеп у дитячому віці. Клінічні, променеві, лабораторні та морфологічні критерії, обґрунтування вибору додаткових методів дослідження.*	5	-	3	2
Тема 6. Одонтогенні кісти щелеп у дітей. Сучасні погляди на патогенез, клініко-рентгенологічні характеристики, можливості цифрової візуалізації, диференційна діагностика, методи хірургічного лікування та оцінювання віддалених результатів. *СР 6. Сучасні наукові підходи до лікування остеомієліту щелеп у дітей. Порівняльний аналіз хірургічних і консервативних стратегій, критерії ефективності, ризики та віддалені наслідки.*	5	-	3	2
Тема 7. Запальні захворювання скронево-нижньощелепного суглоба в дитячому віці. Етіопатогенез, клінічні прояви, діагностичні критерії, диференційна діагностика, сучасні методи візуалізації, міждисциплінарні підходи до лікування та оцінювання функціональних результатів. *СР 7. Антибактеріальна терапія в дитячій щелепно-лицевій хірургії. Принципи раціонального вибору антимікробних препаратів, антибіотикорезистентність, фармакокінетичні та фармакодинамічні особливості, критичний аналіз сучасних рекомендацій.*	5	-	3	2
Тема 8. Запальні захворювання слинних залоз у дітей. Етіологія та патогенез гострих і хронічних форм, особливості клінічного перебігу, методи оцінювання секреторної функції, сучасні діагностичні та лікувальні підходи, прогнозування результатів. *СР 8. Патогенетичні механізми формування одонтогенних кіст щелеп у дітей. Сучасні морфо-*	5	-	3	2

логічні та молекулярно-біологічні дослідження, особливості росту кістозних утворень і чинники прогнозування рецидивів.				
Тема 9. Наукове обґрунтування хірургічних методів лікування запальних захворювань щелепно-лицевої ділянки в дітей. Показання та протипоказання до оперативних втручань, принципи знеболення, вибір хірургічної тактики, медикаментозний супровід, післяопераційне ведення та профілактика ускладнень. *СР 9. Вікові особливості регенерації кісткової тканини щелеп після запальних процесів і хірургічних втручань. Клітинні та молекулярні механізми репарації, чинники порушення остеогенезу, перспективи застосування біоматеріалів.*	5	-	3	2
Тема 10. Комплексне та міждисциплінарне ведення дітей із запальними захворюваннями щелепно-лицевої ділянки. Критичний аналіз сучасних клінічних рекомендацій, обґрунтування антибактеріальної та іншої фармакотерапії, оцінювання ефективності лікування, прогнозування результатів і визначення перспективних напрямів досліджень. *СР 10. Методологія дослідження результатів лікування запальних захворювань щелепно-лицевої ділянки в дітей. Вибір клінічних і лабораторних кінцевих точок, критерії оцінювання ускладнень, рецидивів, функціонального відновлення та якості життя.*	5	-	3	2
Усього годин за модуль 2	**50**	**-**	**30**	**20**
Аудиторне навантаження – 60 %, СР – 40 %				
Модуль 3. Сучасні концепції діагностики, лікування та реабілітації травматичних ушкоджень, патології розвитку й пухлинних процесів щелепно-лицевої ділянки у дітей				
Тема 1. Травматичні ушкодження м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки в дітей. Етіопатогенетичні механізми, клінічна оцінка характеру та тяжкості ушкоджень, діагностичні підходи, принципи хірургічної обробки, реконструкції та прогнозування результатів. *СР 1. Сучасні концепції патогенезу травматичних ушкоджень тканин щелепно-лицевої ділянки. Механізми первинного та вторинного пошкодження, клітинні й молекулярні реакції, чинники, що впливають на репаративні процеси.*	5	-	2	3
Тема 2. Травматичні ушкодження тимчасових і постійних зубів у дітей. Сучасні класифікаційні та діагностичні підходи, особливості травми зубів із несформованими коренями, оцінювання стану пульпи та періодонта, обґрунтування органозберігальної тактики, прогнозування й моніторинг віддалених результатів.	5	-	2	3

СР 2. Біологічні механізми загоєння травмованих зубів і періодонта в дітей. Особливості репарації пульпи, періапікальних тканин і періодонта, чинники збереження життєздатності тканин та прогнозування ускладнень.				
Тема 3. Травматичні ушкодження кісток лицевого скелета в дітей. Механізми пошкодження, вікові анатомо-фізіологічні особливості, сучасні методи діагностики та візуалізації, принципи хірургічного лікування, реабілітації й оцінювання впливу травми на подальший ріст і розвиток. *СР 3. Сучасні методи діагностики наслідків травматичних ушкоджень зубів. Порівняльний аналіз клінічних, рентгенологічних, цифрових і функціональних методів дослідження, критерії оцінювання їх діагностичної інформативності.*	5	-	2	3
Тема 4. Пухлиноподібні утворення та пухлини м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки в дітей. Сучасні класифікаційні підходи, етіопатогенетичні механізми, клінічні прояви, диференційна діагностика, методи візуалізації та морфологічної верифікації. *СР 4. Віддалені наслідки травм щелепно-лицевої ділянки в період росту дитини. Вплив травматичних ушкоджень на розвиток кісткових структур, зубощелепної системи та функціональну адаптацію.*	5	-	2	3
Тема 5. Пухлини та пухлиноподібні ураження щелеп і слинних залоз у дітей. Особливості клінічного перебігу, сучасні методи діагностики, роль біопсії та морфологічного дослідження, обґрунтування лікувальної тактики й прогнозування результатів. *СР 5. Сучасні молекулярно-біологічні та морфологічні аспекти пухлинного росту в щелепно-лицевій ділянці. Механізми клітинної проліферації, диференціювання, ангіогенезу та інвазивного росту.*	5	-	2	3
Тема 6. Злоякісні новоутворення щелепно-лицевої ділянки в дитячому віці. Ранні клінічні прояви, діагностичні критерії, диференційна діагностика, принципи онкологічної настороженості, маршрутизації пацієнтів і міждисциплінарного ведення. *СР 6. Діагностичні біомаркери пухлинних процесів щелепно-лицевої ділянки в дітей. Можливості морфологічних, імуногістохімічних і молекулярно-генетичних методів у диференційній діагностиці та прогнозуванні перебігу захворювання.*	5	-	2	3
Тема 7. Вроджені вади розвитку щелепно-лицевої ділянки в дітей. Етіологічні та патогенетичні чинники, сучасні класифікації, пренатальна та постнатальна діагностика, принципи хірургічної корекції,	5	-	2	3

комплексного лікування й довготривалої реабілітації. *СР 7. Сучасні наукові концепції етіопатогенезу вроджених вад розвитку щелепно-лицевої ділянки. Генетичні, епігенетичні та середовищні чинники, механізми порушення ембріогенезу, можливості ранньої діагностики.*				
Тема 8. Аномалії розвитку зубів і зубощелепної системи в дітей. Порушення кількості, форми, розмірів, структури, прорізування та положення зубів, сучасні методи раннього виявлення, цифрової діагностики й обґрунтування міждисциплінарного супроводу з урахуванням росту та розвитку. *СР 8. Міждисциплінарні аспекти тривалого ведення дітей із вродженими вадами та набутими деформаціями щелепно-лицевої ділянки. Послідовність етапів лікування, критерії функціонального відновлення та оцінювання якості життя.*	5	-	2	3
Тема 9. Комплексна стоматологічна реабілітація дітей після травм, хірургічних втручань, передчасної втрати зубів і вроджених або набутих вад розвитку. Принципи функціонального відновлення, профілактики вторинних деформацій, реконструктивного та ортопедичного лікування, оцінювання морфофункціональних і естетичних результатів. *СР 9. Сучасні біоматеріали та реконструктивні технології в дитячій щелепно-лицевій хірургії. Біосумісність, остеокондуктивні й остеоіндуктивні властивості, особливості застосування в період росту та розвитку кісткових структур.*	5	-	2	3
Тема 10. Наукові підходи до прогнозування та оцінювання результатів лікування травматичних ушкоджень, вроджених вад і пухлинних процесів у дітей. Критичний аналіз сучасних досліджень, визначення клінічно значущих кінцевих точок, оцінювання якості життя, обґрунтування перспективних напрямів наукового пошуку. *СР 10. Методологічні засади наукових досліджень у сфері дитячої щелепно-лицевої хірургії та реабілітації. Дизайн клінічних і спостережних досліджень, вибір критеріїв ефективності, оцінювання віддалених результатів, етичні аспекти досліджень за участю дітей.*	5	-	2	3
Усього годин за модуль 3	**50**	**-**	**20**	**30**
Аудиторне навантаження – 40 %, СР – 60 %				
Разом за дисципліну	**150**	**-**	**80**	**70**

Аудиторне навантаження – 53%, СР – 47%

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

Лекції програмою не передбачені.

6. Теми практичних занять

	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. Сучасні концепції патогенезу, діагностики, профілактики та лікування стоматологічних захворювань у дітей		
1.	Сучасні концепції росту та розвитку зубощелепної системи в дитячому та підлітковому віці. Морфофункціональні, анатомо-гістологічні особливості тимчасових і постійних зубів, закономірності їх формування, мінералізації, прорізування та дозрівання емалі в нормі та за умов патологічних впливів.	3
2.	Етіологія та патогенез карієсу зубів у дітей. Роль зубного біоплівкового комплексу, мікробіому порожнини рота, харчових і поведінкових чинників, властивостей ротової рідини та загальносоматичних факторів у формуванні каріозного процесу. Сучасні підходи до оцінювання карієсогенного ризику, ранньої діагностики та прогнозування прогресування захворювання.	3
3.	Некаріозні ураження твердих тканин зубів у дітей. Сучасні уявлення про етіопатогенез, клінічні прояви, критерії діагностики та диференціації порушень розвитку твердих тканин зубів, ерозивних, абразивних та інших уражень. Наукове обґрунтування мінімально інвазивних методів лікування.	3
4.	Патологія пульпи тимчасових і постійних зубів у дітей. Сучасні концепції патогенезу, клініко-діагностичні критерії, диференційна діагностика та біологічно орієнтовані методи лікування. Оцінювання ефективності методів збереження життєздатності пульпи.	3
5.	Патологія періапікальних тканин у дітей з урахуванням стадії формування коренів зубів. Особливості діагностики та диференційної діагностики, інтерпретація рентгенологічних і цифрових методів дослідження, сучасні ендодонтичні технології, прогнозування результатів лікування та ризику ускладнень.	3
6.	Біологічно орієнтовані, регенеративні та мінімально інвазивні технології в дитячій терапевтичній стоматології. Сучасні біоматеріали, показання та обмеження їх застосування, аналіз доказової бази, оцінювання клінічної ефективності, біологічної безпеки та віддалених результатів лікування.	3
7.	Захворювання тканин пародонта у дітей та підлітків. Сучасні концепції етіопатогенезу, класифікаційні підходи, вікові особливості клінічного перебігу, роль мікробних, імунних і загальносоматичних чинників. Діагностичні критерії, обґрунтування профілактичних і лікувальних стратегій.	3
8.	Захворювання слизової оболонки порожнини рота у дітей. Етіопатогенетичні механізми інфекційних, імунозапальних, алергічних і травматичних уражень, їх диференційна діагностика. Можливості лабораторних, мікробіологічних, імунологічних і морфологічних методів дослідження.	3
9.	Взаємозв’язок стоматологічної патології із загальносоматичними захворюваннями в дитячому віці. Особливості стоматологічних проявів ендокринних, метаболічних, імунних і гематологічних порушень. Діагностичне значення стоматологічних симптомів та принципи міждисциплінарного ведення дітей.	3
10.	Сучасні стратегії профілактики стоматологічних захворювань у дітей. Індивідуальні та популяційні профілактичні програми, контроль зубної біоплівки, застосування фторидів, ремінералізувальних засобів і герметизації фісур. Епідеміологічні показники, оцінювання ефективності профілактичних втручань та наукове обґрунтування профілактичних програм.	3
	Разом	**30**

Модуль 2. Сучасні патогенетичні, діагностичні та лікувальні підходи до запальних захворювань щелепно-лицевої ділянки у дітей		
11.	Сучасні уявлення про етіологію та патогенез одонтогенних і неодонтогенних запальних процесів щелепно-лицевої ділянки в дітей. Класифікація, механізми поширення інфекції, вікові анатомо-фізіологічні особливості та фактори ризику ускладненого перебігу.	3
12.	Одонтогенний періостит у дітей. Сучасні концепції патогенезу, клінічні особливості гострих і хронічних форм, критерії диференційної діагностики, можливості візуалізаційних методів, обґрунтування хірургічної та медикаментозної тактики.	3
13.	Остеомієліт щелеп у дітей. Етіопатогенетичні механізми, клініко-морфологічні форми, сучасні лабораторні та інструментальні методи діагностики, диференційна діагностика, принципи комплексного лікування та профілактики ускладнень.	3
14.	Гнійно-запальні захворювання м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки в дітей. Абсцеси та флегмони, особливості поширення інфекційного процесу з урахуванням топографічної анатомії, критерії оцінювання тяжкості стану, принципи хірургічного лікування та системної фармакотерапії.	3
15.	Одонтогенні та неодонтогенні лімфаденіти в дітей. Етіологічні чинники, патогенетичні механізми, клінічні та лабораторні критерії діагностики, диференційна діагностика, визначення первинного джерела інфекції та обґрунтування лікувальної тактики.	3
16.	Одонтогенні кісти щелеп у дітей. Сучасні погляди на патогенез, клініко-рентгенологічні характеристики, можливості цифрової візуалізації, диференційна діагностика, методи хірургічного лікування та оцінювання віддалених результатів.	3
17.	Запальні захворювання скронево-нижньощелепного суглоба в дитячому віці. Етіопатогенез, клінічні прояви, діагностичні критерії, диференційна діагностика, сучасні методи візуалізації, міждисциплінарні підходи до лікування та оцінювання функціональних результатів.	3
18.	Запальні захворювання слинних залоз у дітей. Етіологія та патогенез гострих і хронічних форм, особливості клінічного перебігу, методи оцінювання секреторної функції, сучасні діагностичні та лікувальні підходи, прогнозування результатів.	3
19.	Наукове обґрунтування хірургічних методів лікування запальних захворювань щелепно-лицевої ділянки в дітей. Показання та протипоказання до оперативних втручань, принципи знеболення, вибір хірургічної тактики, медикаментозний супровід, післяопераційне ведення та профілактика ускладнень.	3
20.	Комплексне та міждисциплінарне ведення дітей із запальними захворюваннями щелепно-лицевої ділянки. Критичний аналіз сучасних клінічних рекомендацій, обґрунтування антибактеріальної та іншої фармакотерапії, оцінювання ефективності лікування, прогнозування результатів і визначення перспективних напрямів досліджень.	3
	Разом	**30**
Модуль 3. Сучасні концепції діагностики, лікування та реабілітації травматичних ушкоджень, патології розвитку й пухлинних процесів щелепно-лицевої ділянки у дітей		
21.	Травматичні ушкодження м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки в дітей. Етіопатогенетичні механізми, клінічна оцінка характеру та тяжкості ушкоджень, діагностичні підходи, принципи хірургічної обробки, реконструкції та прогнозування результатів.	2

22.	Травматичні ушкодження тимчасових і постійних зубів у дітей. Сучасні класифікаційні та діагностичні підходи, особливості травми зубів із несформованими коренями, оцінювання стану пульпи та періодонта, обґрунтування органозберігальної тактики, прогнозування й моніторинг віддалених результатів.	2
23.	Травматичні ушкодження кісток лицевого скелета в дітей. Механізми пошкодження, вікові анатомо-фізіологічні особливості, сучасні методи діагностики та візуалізації, принципи хірургічного лікування, реабілітації й оцінювання впливу травми на подальший ріст і розвиток.	2
24.	Пухлиноподібні утворення та пухлини м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки в дітей. Сучасні класифікаційні підходи, етіопатогенетичні механізми, клінічні прояви, диференційна діагностика, методи візуалізації та морфологічної верифікації.	2
25.	Пухлини та пухлиноподібні ураження щелеп і слинних залоз у дітей. Особливості клінічного перебігу, сучасні методи діагностики, роль біопсії та морфологічного дослідження, обґрунтування лікувальної тактики й прогнозування результатів.	2
26.	Злоякісні новоутворення щелепно-лицевої ділянки в дитячому віці. Ранні клінічні прояви, діагностичні критерії, диференційна діагностика, принципи онкологічної настороженості, маршрутизації пацієнтів і міждисциплінарного ведення.	2
27.	Вроджені вади розвитку щелепно-лицевої ділянки в дітей. Етіологічні та патогенетичні чинники, сучасні класифікації, пренатальна та постнатальна діагностика, принципи хірургічної корекції, комплексного лікування й довготривалої реабілітації.	2
28.	Аномалії розвитку зубів і зубощелепної системи в дітей. Порушення кількості, форми, розмірів, структури, прорізування та положення зубів, сучасні методи раннього виявлення, цифрової діагностики й обґрунтування міждисциплінарного супроводу з урахуванням росту та розвитку.	2
29.	Комплексна стоматологічна реабілітація дітей після травм, хірургічних втручань, передчасної втрати зубів і вроджених або набутих вад розвитку. Принципи функціонального відновлення, профілактики вторинних деформацій, реконструктивного та ортопедичного лікування, оцінювання морфофункціональних і естетичних результатів.	2
30.	Наукові підходи до прогнозування та оцінювання результатів лікування травматичних ушкоджень, вроджених вад і пухлинних процесів у дітей. Критичний аналіз сучасних досліджень, визначення клінічно значущих кінцевих точок, оцінювання якості життя, обґрунтування перспективних напрямів наукового пошуку.	2
	Разом	**20**
	ВСЬОГО:	**80**

7. Теми лабораторних занять не передбачені програмою

8. Самостійна робота

Самостійна робота включає теоретичну підготовку до практичних занять, опанування практичними навичками під час аудиторних занять відповідно до теми та практичної мети заняття, самостійне здобуття знань з тем, які не входять до плану аудиторних занять, аналіз та узагальнення інформації при підготовці підсумкового контролю з дисципліни – іспиту.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Модуль 1. Сучасні концепції патогенезу, діагностики, профілактики та лікування стоматологічних захворювань у дітей	
1.	Сучасні теорії та наукові моделі формування зубощелепної системи. Генетичні, епігенетичні та середовищні чинники, що впливають на ріст і розвиток щелеп, формування зубів та їх мінералізацію.	2
2.	Сучасні методи дослідження мікробіому порожнини рота в дітей. Молекулярно-генетичні та метагеномні технології, можливості їх використання для вивчення карієсогенного потенціалу мікробних спільнот.	2
3.	Біомаркери каріозного процесу та оцінювання карієсогенного ризику в дітей. Діагностична інформативність показників ротової рідини, слини та локальних чинників карієсогенного середовища.	2
4.	Сучасні цифрові технології в діагностиці захворювань твердих тканин зубів у дітей. Порівняльна характеристика візуальних, оптичних, флуоресцентних і рентгенологічних методів, їх діагностична точність та обмеження.	2
5.	Біологічні механізми регенерації пульпи та періапікальних тканин. Сучасні наукові дані щодо клітинних і молекулярних механізмів репарації, регенеративного потенціалу тканин та перспектив застосування біоактивних матеріалів.	2
6.	Порівняльний аналіз сучасних методів лікування пульпіту та періапікальної патології в дітей. Систематичні огляди, метааналізи, критерії оцінювання клінічної ефективності та віддалених результатів.	2
7.	Імунологічні та мікробіологічні механізми розвитку захворювань пародонта в дитячому віці. Сучасні уявлення про взаємодію мікробіоти, місцевих і системних імунних реакцій.	2
8.	Лабораторні маркери запальних та імунозалежних захворювань слизової оболонки порожнини рота в дітей. Можливості та обмеження використання цитологічних, імунологічних, мікробіологічних і молекулярно-біологічних методів.	2
9.	Стоматологічні прояви рідкісних і системних захворювань у дитячому віці. Наукові підходи до раннього виявлення, диференційної діагностики та визначення прогностичного значення стоматологічних симптомів.	2
10.	Методологічні підходи до оцінювання ефективності профілактичних програм у дитячій стоматології. Вибір кінцевих точок дослідження, використання епідеміологічних індексів, аналіз факторів ризику та інтерпретація результатів клінічних і популяційних досліджень.	2
	Разом	**20**
	Модуль 2. Сучасні патогенетичні, діагностичні та лікувальні підходи до запальних захворювань щелепно-лицевої ділянки у дітей	
11.	Сучасні концепції взаємодії мікроорганізмів і макроорганізму при одонтогенних запальних процесах. Фактори вірулентності мікроорганізмів, механізми бактеріальної інвазії, роль місцевої та системної імунної відповіді.	2
12.	Молекулярні та клітинні механізми гострого і хронічного запалення в щелепно-лицевій ділянці. Роль цитокінів, медіаторів запалення, клітинних компонентів імунної відповіді та механізмів тканинного пошкодження.	2
13.	Сучасні лабораторні маркери тяжкості та прогнозу одонтогенних запальних захворювань у дітей. Діагностична та прогностична цінність гематологічних, біохімічних та імунологічних показників.	2
14.	Можливості та обмеження сучасних методів візуалізації при запальних за-	2

	хворюваннях щелепно-лицевої ділянки. Порівняльний аналіз рентгенографії, комп'ютерної томографії, магнітно-резонансної томографії та ультразвукового дослідження.	
15.	Диференційна діагностика запальних і пухлиноподібних уражень щелеп у дитячому віці. Клінічні, променеві, лабораторні та морфологічні критерії, обґрунтування вибору додаткових методів дослідження.	2
16.	Сучасні наукові підходи до лікування остеомієліту щелеп у дітей. Порівняльний аналіз хірургічних і консервативних стратегій, критерії ефективності, ризики та віддалені наслідки.	2
17.	Антибактеріальна терапія в дитячій щелепно-лицевій хірургії. Принципи раціонального вибору антимікробних препаратів, антибіотикорезистентність, фармакокінетичні та фармакодинамічні особливості, критичний аналіз сучасних рекомендацій.	2
18.	Патогенетичні механізми формування одонтогенних кіст щелеп у дітей. Сучасні морфологічні та молекулярно-біологічні дослідження, особливості росту кістозних утворень і чинники прогнозування рецидивів.	2
19.	Вікові особливості регенерації кісткової тканини щелеп після запальних процесів і хірургічних втручань. Клітинні та молекулярні механізми репарації, чинники порушення остеогенезу, перспективи застосування біоматеріалів.	2
20.	Методологія дослідження результатів лікування запальних захворювань щелепно-лицевої ділянки в дітей. Вибір клінічних і лабораторних кінцевих точок, критерії оцінювання ускладнень, рецидивів, функціонального відновлення та якості життя.	2
	Разом	**20**
Модуль 3. Сучасні концепції діагностики, лікування та реабілітації травматичних ушкоджень, патології розвитку й пухлинних процесів щелепно-лицевої ділянки у дітей		
21.	Сучасні концепції патогенезу травматичних ушкоджень тканин щелепно-лицевої ділянки. Механізми первинного та вторинного пошкодження, клітинні й молекулярні реакції, чинники, що впливають на репаративні процеси.	3
22.	Біологічні механізми загоєння травмованих зубів і періодонта в дітей. Особливості репарації пульпи, періапікальних тканин і періодонта, чинники збереження життєздатності тканин та прогнозування ускладнень.	3
23.	Сучасні методи діагностики наслідків травматичних ушкоджень зубів. Порівняльний аналіз клінічних, рентгенологічних, цифрових і функціональних методів дослідження, критерії оцінювання їх діагностичної інформативності.	3
24.	Віддалені наслідки травм щелепно-лицевої ділянки в період росту дитини. Вплив травматичних ушкоджень на розвиток кісткових структур, зубощелепної системи та функціональну адаптацію.	3
25.	Сучасні молекулярно-біологічні та морфологічні аспекти пухлинного росту в щелепно-лицевій ділянці. Механізми клітинної проліферації, диференціювання, ангіогенезу та інвазивного росту.	3
26.	Діагностичні біомаркери пухлинних процесів щелепно-лицевої ділянки в дітей. Можливості морфологічних, імуногістохімічних і молекулярно-генетичних методів у диференційній діагностиці та прогнозуванні перебігу захворювання.	3
27.	Сучасні наукові концепції етіопатогенезу вроджених вад розвитку щелепно-лицевої ділянки. Генетичні, епігенетичні та середовищні чинники, механізми порушення ембріогенезу, можливості ранньої діагностики.	3
28.	Міждисциплінарні аспекти тривалого ведення дітей із вродженими вадами та	3

	набутими деформаціями щелепно-лицевої ділянки. Послідовність етапів лікування, критерії функціонального відновлення та оцінювання якості життя.	
29.	Сучасні біоматеріали та реконструктивні технології в дитячій щелепно-лицевій хірургії. Біосумісність, остеокондуктивні й остеоіндуктивні властивості, особливості застосування в період росту та розвитку кісткових структур.	3
30.	Методологічні засади наукових досліджень у сфері дитячої щелепно-лицевої хірургії та реабілітації. Дизайн клінічних і спостережних досліджень, вибір критеріїв ефективності, оцінювання віддалених результатів, етичні аспекти досліджень за участю дітей.	3
	Разом	**30**
	Всього	**70**

9. Індивідуальні завдання: підготовка доповідей до участі у наукових заходах, реферативних конференціях, тренінгах. Наукове практичне дослідження або огляд наукової літератури з актуальних проблем стоматології, написання тез доповідей або статей за результатами роботи, участь у клінічних розборах, науково-практичних конференціях, засіданнях, засвоєння ключових методів діагностики, засвоєння основних принципів надання стоматологічної допомоги.

10. Форма та методи навчання:

Форма навчання: очна (денна, вечірня), заочна. В умовах воєнного стану, надзвичайних ситуацій або надзвичайного стану (особливого періоду) форма здобуття освіти встановлюється згідно рішень органів виконавчої влади, ВЦА, місцевого органу управління освіти та Вінницького національного медичного університету для створення безпечного освітнього середовища.

Методи навчання, спрямовані на активне навчання, критичний аналіз та інтеграцію знань:

1. Інтерактивні та проблемно-орієнтовані методи. Case Study складних клінічних випадків та за умов мультиморбідності. Проблемно-орієнтоване навчання: формулювання клінічних та наукових проблем, які вирішуються з використанням доказової бази. Семінари-дискусії: аналіз та критична оцінка останніх публікацій у провідних рецензованих медичних журналах.

2. Дослідницько-орієнтовані методи: розробка дизайну дослідження відповідно до наукового інтересу здобувача. Пошук, відбір статей та синтез доказів відповідно до теми заняття.

3. Гостьові лекції/вебінари: залучення фахівців-практиків та вчених, які представляють інноваційні методи в стоматології.

Засоби навчання, спрямовані на активне навчання, критичний аналіз та інтеграцію знань:

1. Платформи для організації навчання (Microsoft Teams): розміщення клінічних кейсів, презентацій тощо. Системи відеоконференцій (Zoom, MS Teams).
2. Електронні бібліотеки й клінічні ресурси (PubMed, Scopus, Web of Science, Cochrane Library, NEJM Clinical Case). Клінічні довідники та протокольні ресурси: UpToDate, BMJ Best Practice, Medscape, національні протоколи МОЗ. Електронна бібліотека ВНМУ.
3. Цифрова клінічна діагностика та візуалізація: перегляд медичних зображень у форматі DICOM (КТ/МРТ, рентгенограми).
6. Платформи для наукометрії: профілі ORCID, Google Scholar, ResearchGate, Scopus Author ID – для роботи над публікаційним профілем.
7. Цифрові інструменти комунікації й зворотного зв’язку: інтерактивні сервіси (Mentimeter,

Slido, Kahoot): експрес-тестування, обговорення клінічних рішень, анонімний фідбек.

11. Методи контролю та критерії оцінювання:

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до цілей і завдань теми та спрямований на оцінювання рівня сформованості клініко-аналітичних, дослідницьких і професійно-комунікативних компетентностей здобувачів.

У межах поточного контролю застосовуються такі методи:

- тестування та письмове/усне опитування з акцентом на аналіз клінічних ситуацій;
- розв'язання проблемно-орієнтованих завдань, що передбачають обґрунтування клінічних рішень на основі доказової медицини;
- контроль і експертна оцінка практичних навичок, зокрема інтерпретації результатів лабораторних та інструментальних досліджень;
- аналіз клінічних кейсів із формуванням аргументованих клініко-наукових висновків.

Оцінювання результатів поточного контролю здійснюється за традиційною п'ятибальною шкалою відповідно до чинного Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова.

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни проводиться у вигляді іспиту на третьому році навчання. Іспит має комбіновану структуру та включає:

Теоретичну частину: обговорення питань щодо етіології, патогенезу, механізмів розвитку захворювань зубів, пародонта та слизової оболонки порожнини рота, сучасних класифікацій, методів діагностики та принципів лікування відповідно до актуальних клінічних рекомендацій.

Клінічний кейс-менеджмент: аналіз складного клінічного випадку з терапевтичної стоматології, зокрема за наявності коморбідної патології, ускладненого або резистентного перебігу захворювання, з обґрунтуванням діагностичної та лікувальної тактики на засадах доказової медицини.

Науково-аналітичний компонент: аналіз та обговорення актуальних наукових публікацій за останні 2-3 роки за тематикою дисертаційного дослідження аспіранта з оцінюванням їхньої наукової значущості та можливостей практичного застосування отриманих результатів.

Критерії оцінювання засвоєння теоретичних знань та виконання практичних навичок під час поточного, проміжного та підсумкового контролю

Знання здобувача освіти оцінюють згідно з чинним «Положенням про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова» за традиційною оцінкою (4-ти бальна система) з дотриманням усіх принципів академічної доброчесності. Відповідальність за порушення академічної доброчесності забезпечується виконанням заходів відповідно Закону України «Про освіту» (ст. 42), Закону України «Про академічну доброчесність», Кодексу академічної доброчесності ВНМУ ім. М. І. Пирогова.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей з кожної теми. Рівень підготовки здобувача визначається за допомогою усного/письмового опитування, тестового контролю, розв'язування ситуаційних задач/клінічних кейсів різного рівня складності та інших видів завдань відповідно до вимог конкретного освітнього компонента.

Знання здобувача освіти з теми оцінюють традиційною оцінкою згідно чинного положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова.

Поточний контроль засвоєння змістових модулів здійснюється по їх завершенню на підставі усної відповіді на питання до підсумкового заняття відповідного змістового модуля, складання практичних навичок та комп'ютерного тестування. Знання студента зі змістового

модулю оцінюють традиційною оцінкою (4 - бальна система), яка вираховується, як середнє арифметичне.

Проміжний контроль – залік – зараховують якщо здобувач освіти засвоїв певний розділ дисципліни в повному обсязі, про що свідчить поточне оцінювання кожного практичного заняття, та відвідав лекційний курс та немає академічної заборгованості.

Контроль самостійної роботи, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Теми, які виносяться лише на самостійну позааудиторну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюються на підсумковому занятті того змістового модулю, до якого вони належать.

Контроль ***індивідуальної роботи здобувача*** відбувається при підготовці та проведенні відповідних заходів (конференцій, олімпіад), а також при представленні результатів виконаної роботи, оцінюється до 12 балів.

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни проводиться у вигляді іспиту під час екзаменаційної сесії, який включає усну відповідь на завдання екзаменаційного білету, аналіз складного клінічного випадку з терапевтичної стоматології, аналіз та обговорення актуальних наукових публікацій за останні 2-3 роки за тематикою дисертаційного дослідження аспіранта.

Оцінювання усної/письмової відповіді/виконання практичних навичок під час поточного контролю

Оцінювання усної/письмової відповіді під час поточного контролю

Оцінка **«відмінно»** виставляється здобувачу освіти, який глибоко і всебічно засвоїв теоретичний матеріал, грамотно і логічно його викладає. Він може вільно оперувати термінологією, чітко відповідає на нестандартні питання за темою заняття, уміє пов’язати матеріал даної теми з вивченими раніше розділами, що свідчить про опанування рекомендованої літератури та здатність аналізувати вивчений матеріал, а також чітко демонструє значення засвоєних теоретичних знань для практичної медицини.

Оцінка **«добре»** виставляється здобувачу освіти, який знає і добре володіє теоретичним матеріалом, грамотно його викладає, не допускає істотних неточностей при відповіді, допущені неточності виправляє самостійно, уміє розкрити тему з позицій її медичного значення та практичного застосування, але при цьому відповіді не виходять за межі підручника, методичних рекомендацій.

Оцінка **«задовільно»** виставляється здобувачу освіти, який знає базові поняття та визначення з вивченої теми, але допускає значні неточності або має труднощі при формулюванні відповіді, не може пов’язати теоретичний матеріал із практикою.

Оцінка **«незадовільно»** виставляється здобувачу освіти, який не знає теоретичних основ теми, допускає грубі помилки при відповіді, не розуміє базових понять та визначень, не може пояснити значення теоретичного матеріалу для практичної діяльності.

Оцінювання виконання практичних навичок під час поточного контролю

Оцінка «відмінно» виставляється здобувачу, який, знає хід та проведення навички, демонструє її правильне виконання, правильно інтерпретує результат, дотримується етичних та деонтологічних норм при спілкуванні з пацієнтом.

Оцінка «добре» виставляється здобувачу, який допускає неточності при виконанні навички, але здатний самостійно виявити допущені помилки та може продемонструвати виконання практичної навички в цілому, дотримується етичних та деонтологічних норм при спілкуванні з пацієнтом.

Оцінка «задовільно» виставляється здобувачу, який знає основи практичного завдання, але зазнає труднощів при його виконанні, не може продемонструвати повну правильну

послідовність дій, не може трактувати в повному обсязі результати проведених досліджень, допускає порушення деонтологічних норм.

Оцінка «незадовільно» виставляється здобувачу, який не може продемонструвати виконання практичної навички, не розуміє її суті, допускає грубі порушення деонтологічних норм у спілкуванні з пацієнтом.

При **дистанційному навчанні** – виявляється знання алгоритму практичних завдань та застосування його в змодельованій клінічній ситуації

Оцінювання виконання тестових завдань під час поточного контролю

Оцінка **«відмінно»** виставляється здобувачу освіти, який при проведенні тестового контролю допускає не більше 10 % неправильних відповідей (обсяг правильних відповідей 90-100 %). Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань надає правильні відповіді на всі питання до тесту.

Оцінка **«добре»** виставляється здобувачу освіти, який під час тестового контролю допускає не більше 20 % помилок (обсяг правильних відповідей 80-89 %). Під час розв'язання практично/клінічно/професійно- орієнтованих тестових завдань надає правильні відповіді на більшість питань до тесту.

Оцінка **«задовільно»** виставляється здобувачу освіти, який робить помилки не більш, ніж в 40 % тестових завдань (обсяг правильних відповідей 60,5-79 %). Під час розв'язання практично/клінічно/професійно- орієнтованих тестових завдань надає правильні відповіді тільки на деякі питання до тесту.

Оцінка **«незадовільно»** виставляється здобувачу освіти, який при тестовому опитуванні правильно розв'язує менше 60 % тестових завдань. Під час розв'язання практично/клінічно/професійно- орієнтованих завдань не може надати правильні відповіді на питання до тесту.

Оцінювання при вирішуванні ситуаційних завдань

Оцінка **«відмінно»** ставиться здобувачу освіти, який вільно і правильно вирішує стандартні і нестандартні ситуаційні завдання: вірно визначає проблему та представляє шляхи її вирішення, правильно обґрунтовує свою відповідь, може запропонувати кілька шляхів вирішення проблеми (*дотримується етичних та деонтологічних норм при спілкуванні з пацієнтом - для спеціальностей галузі знань І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення»).

Оцінка **«добре»** ставиться здобувачу освіти, який правильно вирішує типові ситуаційні завдання, при цьому може припускатися несуттєвих помилок і неточностей: проблема виявлена, але не повністю розкрита, можливі незначні помилки у шляхах її вирішення; здобувач освіти обґрунтовує свою відповідь, але не в повній мірі, дотримується етичних та деонтологічних норм при спілкуванні з пацієнтом.

Оцінка **«задовільно»** виставляється здобувачу освіти, який в цілому вирішує проблему, але припускається декількох більш суттєвих помилок при вирішенні задач: проблема виявлена та вирішена частково, виникають складності при обґрунтуванні прийнятого рішення, в цілому дотримується етичних та деонтологічних норм при спілкуванні з пацієнтом.

Оцінка **«незадовільно»** виставляється здобувачу освіти, який не розуміє суті вказаної проблеми, не може дати правильної відповіді на завдання; (допускає грубі порушення деонтологічних норм у спілкуванні з пацієнтом- для спеціальностей галузі знань І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення»).

Оцінювання самостійної роботи здобувача освіти

Оцінювання самостійної роботи здобувачу освіти здійснюється під час поточного та підсумкового контролю засвоєння тем відповідного модулю або дисципліни на підставі оцінювання демонстрації виконання практичних навичок, усної відповіді на теоретичне питання, тестування або розв'язання ситуаційних задач, відповідно до тем для самостійного опанування.

Самостійна робота студента оцінюється під час проведення підсумкових занять засвоєння модулів дисципліни шляхом усного опитування або розв'язання тестових завдань з тем, які не ввійшли до плану аудиторних занять. Оцінювання підготовлених повідомлень, презентацій з обраної теми здійснюється традиційною оцінкою.

Оцінка **«відмінно»** виставляється здобувачу освіти, який глибоко і всебічно розкрив проблему, логічно виклав основні питання, навів приклади із сучасних медичних інформаційних джерел. Він уміє пов'язати матеріал даної теми з вивченими раніше розділами, що свідчить здатність аналізувати вивчений матеріал, а також чітко демонструє значення засвоєних теоретичних знань для практичної медицини.

Оцінка **«добре»** виставляється здобувачу освіти, який знає і добре володіє теоретичним матеріалом, грамотно розкрив основні питання теми та її медичне значення, але при цьому не виходив за межі підручника, методичних рекомендацій.

Оцінка **«задовільно»** виставляється здобувачу освіти, який розкрив базові поняття та визначення з рекомендованої теми, але не розкрив її повністю, не може пов'язати теоретичний матеріал із практикою.

Оцінка **«незадовільно»** виставляється здобувачу освіти, робота якого не відповідає темі, є ознаки плагіату, відсутнє розуміння предмета, вимоги ігноровані, рівень умінь/навичок незадовільний.

Оцінювання індивідуальної роботи здобувача освіти (якщо вона передбачена в п. 9)

Бали за індивідуальну роботу (ІР) нараховують здобувачеві лише за успішного виконання та захисту.

Кількість балів, яку нараховують за різні види індивідуальних завдань, залежить від їхнього обсягу та значимості, але становить не більше 12 балів. Їх додають до суми балів, набраних ЗО за поточну навчальну діяльність, або до підсумкового балу з дисципліни (за участь та перемогу в університетських, всеукраїнських та міжнародних олімпіадах, наукових конференціях, за наявності друкованих робіт за тематикою дисципліни).

Оцінювання усної відповіді під час підсумкового контролю (іспиту)

Кафедра формує екзаменаційні білети з переліку завдань (теоретичні питання, ситуаційна задача, виконання практичної навички, набір тестів), оцінка за кожне з яких складає від 0 до 20 балів (максимальна кількість балів 80).

Для освітніх компонентів **клінічного спрямування**: розуміння зв'язків з фундаментальними медичними дисциплінами (0-5), володіння базовою інформацією стосовно питання (0-5), володіння інформацією стосовно сучасного стану питання (новітні методики, стандарти, протоколи тощо) (0-5), розуміння практичного значення питання (0-3), стиль викладу матеріалу, комунікація (0-2).

Критерії для оцінки ситуаційної задачі: інтерпретація даних анамнезу (0-3), об'єктивних показників (0-3), лабораторних тестів (0-3), методів інструментальної діагностики (0-3), формулювання синдромного чи нозологічного діагнозу (0-3), призначення лікування, в т.ч. невідкладної допомоги, профілактики, реабілітації (0-5).

Критерії для контролю практичної навички: розуміння суті процедури чи методики (0-3), правильність виконання всіх етапів (0-5), дотримання їх послідовності (0-3), інтерпретація власних дій (0-3), самозахист та безпечність для пацієнта (0-3), самостійність (0-3).

Критерії для контролю діагностичної процедури: розуміння суті і порядку виконання процедури чи методики (0-5), правильність інтерпретації результату (0-5), клінічне трактування результату (0-5), володіння термінологією (0-2), самозахист та безпечність для пацієнта (0-3).

12. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий контроль проводиться у вигляді іспиту після вивчення дисципліни в 5 семестрі.

13. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Нарахування балів за результати всіх видів навчальної діяльності здобувачів освіти проводять згідно з чинним Положенням про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова.

Складовими оцінки за дисципліну, підсумковим контролем якої є іспит, є конвертоване у бали середнє арифметичне поточної успішності за універсальною 120-бальною шкалою (від 72 до 120 балів), бали за підсумковий контроль (від 50 до 80) та індивідуальну роботу студента (від 6 до 12 балів). Бали за підсумковий контроль відповідають шкалі оцінок наступним чином: 50-60 балів - оцінка «3»; 61-70 балів - оцінка «4»; 71-80 балів - оцінка «5».

Бали за поточну успішність, підсумковий контроль, індивідуальну роботу здобувача та традиційну оцінку викладачі вносять у відомість. Сумарні результати балів за всі видів навчальної діяльності відповідають фіксованій шкалі оцінок:

оцінка «5» - 180-200 балів

оцінка «4» - 160-179 балів

оцінка «3» - 122-159 бали.

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач освіти після засвоєння дисципліни, – 200 балів. Мінімальна кількість балів становить 122 бали.

Бали за підсумковий контроль та поточну успішність студентів деканат вносить у програму Контингент і ранжує їх. Ранжування проводять на підставі отриманих балів за дисципліну згідно національної шкали та шкали ЄКТС (див. чинне Положення про організацію освітнього процесу).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	**Оцінка ECTS**	**Оцінка за національною шкалою**
		Для іспиту
180-200	A	Відмінно
170-179,99	B	Добре
160-169,99	C	
141-159,99	D	Задовільно
122-140,99	E	
60-121,99	FX	Незадовільно, з можливістю повторного складання
0-59,99	X	Незадовільно, з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Методичне забезпечення:

1. Презентаційні та мультимедійні матеріали лекцій, підготовлені з урахуванням сучасних наукових даних, клінічних рекомендацій і принципів доказової медицини.
2. Робоча програма та силабус навчальної дисципліни.
3. **Клінічні настанови:** актуальні міжнародні та національні клінічні настанови й рекомендації з дитячої стоматології, зокрема EFP, AAP та інших профільних професійних організацій.

4. **Електронні бази даних:** PubMed, Scopus, Web of Science, UpToDate, ScienceDirect.
5. Матеріали з академічної доброчесності та дослідницької етики.

Перелік навчального обладнання та технічних засобів навчання:

- комп'ютери з доступом до мережі Internet;
- стоматологічне обладнання та інструментарій кафедри, клінічних баз і науково-дослідних лабораторій ВНМУ;
- діагностичне обладнання для обстеження пацієнтів із захворюваннями твердих тканин зубів, пародонта та слизової оболонки порожнини рота.
- цифрові інструменти.

15. Рекомендована література

Основна (Базова)

1. Терапевтична стоматологія: у 4 томах: підручник. Т.1. Пропедевтика терапевтичної стоматології / М. Ф. Данилевський, А. В. Борисенко, Л. Ф. Сідельнікова та ін.; за ред. А. В. Борисенка. - 4-е вид., випр. - К.: ВСВ «Медицина», 2020. – 456 с.
2. Терапевтична стоматологія: У 4-х томах: підручник. Т.2. Карієс. Пульпіт. Періодонтит. Ротовий сепсис. – 3-тє вид. Рекомендовано МОЗ / За ред. А.В. Борисенка. – К., 2020. – 592с.
3. Терапевтична стоматологія. Том 3. Захворювання пародонта: Підручник у 4 томах, том 3 присвячений захворюванням пародонта. Автори: М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, М.Ю. Антоненко та інші; за редакцією А.В. Борисенка. Видання друге, перероблене і доповнене. – 2020. – 664 с.
4. Тарасенко І. Й., Коновалов М. Ф., Новікова Ж. О. Захворювання пародонта та слизової оболонки порожнини рота в дітей : навч.-метод. посіб. Одеса : Олді+, 2025. 232 с. ISBN 978-966-289-987-0.
5. Терапевтична стоматологія: у 4 томах. Том 4. Захворювання слизової оболонки порожнини рота: підручник / М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, О.Ф. Несин та ін. – 2-е видання. – К. «Медицина». – 2021. – 640 с.
6. Pediatric dentistry: infancy through adolescence / ed. by A. J. Nowak, J. R. Christensen, M. Geneser et al. 7th ed. Philadelphia : Elsevier, 2026. 656 p. ISBN 978-0-443-24617-3.
7. The Reference Manual of Pediatric Dentistry: 2025–2026 / American Academy of Pediatric Dentistry. Chicago : American Academy of Pediatric Dentistry, 2025. URL: https://store.aapd.org/index.php/reference-manual-2025-2026.html (дата звернення: 19.09.2026).

Допоміжна

1. Vyas H., Gune N., Balgi P. Dental caries and traumatic injuries in pediatric dentistry: current concepts in clinical practice. Cham : Springer, 2025. 427 p. ISBN 978-3-031-98928-5. DOI: 10.1007/978-3-031-98929-2.
2. Marwah N. Textbook of pediatric dentistry. 5th ed. New Delhi : Jaypee Brothers Medical Publishers, 2025. 1112 p. ISBN 978-93-5696-101-2.
3. Periodicity of examination, preventive dental services, anticipatory guidance/counseling, and oral treatment for infants, children, and adolescents / American Academy of Pediatric Dentistry. The Reference Manual of Pediatric Dentistry. Chicago, 2025. P. 312–324. URL: https://www.aapd.org/globalassets/media/policies_guidelines/bp_periodicity.pdf (дата звернення: 19.09.2026).
4. Прояви в порожнині рота при специфічних інфекціях та соматичних захворюваннях : навч. посіб. для здобувачів вищої освіти стоматологічного факультету / О. В. Дєньга, І. Й. Тарасенко, М. Ф. Коновалов та ін. Одеса, 2025. URL: https://repo.odmu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/18005 (дата звернення: 19.09.2026).
5. Pulp therapy for primary and immature permanent teeth / American Academy of Pediatric Dentistry. The Reference Manual of Pediatric Dentistry. Chicago, 2025. P. 487–496. URL:

https://www.aapd.org/globalassets/media/policies_guidelines/bp_pulptherapy26.pdf (дата звернення: 19.09.2026).

6. Guideline for use of vital pulp therapy in permanent teeth / J. A. Coll, V. Dhar, M. Guelmann et al. Pediatric Dentistry. 2025. Vol. 47, no. 5. P. 299–311. URL: https://www.aapd.org/globalassets/media/policies_guidelines/g_vpt-permanentteeth.pdf (дата звернення: 19.09.2026).
7. Management considerations for pediatric oral surgery / American Academy of Pediatric Dentistry. The Reference Manual of Pediatric Dentistry. Chicago, 2025. P. 551–558. URL: https://www.aapd.org/globalassets/media/policies_guidelines/bp_oralsurgery.pdf (дата звернення: 19.09.2026).
8. Management considerations for pediatric oral pathology / American Academy of Pediatric Dentistry. The Reference Manual of Pediatric Dentistry. Chicago, 2025. P. 545–550. URL: https://www.aapd.org/globalassets/media/policies_guidelines/bp_oralpathology25.pdf (дата звернення: 19.09.2026).
9. Oral and maxillofacial surgery / ed. by L. Andersson, D. G. Krishnan, Z. S. Peacock et al. 2nd ed. Hoboken : Wiley-Blackwell, 2025. ISBN 978-1-119-84292-7. DOI: 10.1002/9781119842958.
10. Clinical review of oral and maxillofacial surgery: a case-based approach / ed. by S. C. Bagheri. 3rd ed. St. Louis : Elsevier, 2025. ISBN 978-0-443-11030-6.
11. Vyas H., Gune N., Balgi P. Dental caries and traumatic injuries in pediatric dentistry: current concepts in clinical practice. Cham : Springer, 2025. 427 p. ISBN 978-3-031-98928-5. DOI: 10.1007/978-3-031-98929-2.
12. Fields H. W., Larson B. E., Sarver D. M., Proffit W. R. Contemporary orthodontics. 7th ed. St. Louis : Elsevier, 2025. 768 p. ISBN 978-0-323-93071-0.
13. Mosby’s orthodontic review / ed. by J. D. English, S. Akyalcin, T. Peltomäki. 3rd ed. St. Louis : Elsevier, 2025. ISBN 978-0-443-11876-0.
14. Premkumar S. Essentials of orthodontics. 5th ed. New Delhi : Elsevier India, 2026. ISBN 978-81-312-7266-4.
15. Temporary anchorage devices and clear aligners in clinical orthodontics / ed. by J. H. Park. 2nd ed. Hoboken : Wiley-Blackwell, 2026. ISBN 978-1-394-33022-5.
16. Management of the developing dentition and occlusion in pediatric dentistry / American Academy of Pediatric Dentistry. The Reference Manual of Pediatric Dentistry. Chicago, 2025.P.497515.URL:https://www.aapd.org/globalassets/media/policies_guidelines/bp_developdentition.pdf (дата звернення: 19.09.2026).of Oral Science. 2025. Vol. 17, no. 1. Art. 20.
17. Caries-risk assessment and management for infants, children, and adolescents / American Academy of Pediatric Dentistry. The Reference Manual of Pediatric Dentistry. Chicago, 2025. P. 325–331. URL: https://www.aapd.org/globalassets/media/policies_guidelines/bp_cariesriskassessment25.pdf (дата звернення: 19.09.2026).
18. Perinatal and infant oral health care / American Academy of Pediatric Dentistry. The Reference Manual of Pediatric Dentistry. Chicago, 2025. P. 337–341. URL: https://www.aapd.org/globalassets/media/policies_guidelines/bp_perinataloralhealthcare.pdf (дата звернення: 19.09.2026).
19. Behavior guidance for the pediatric dental patient / American Academy of Pediatric Dentistry. The Reference Manual of Pediatric Dentistry. Chicago, 2025. P. 379–399. URL: https://www.aapd.org/globalassets/media/policies_guidelines/bp_behavguide.pdf (дата звернення: 19.09.2026).

20. Policy on early childhood caries: consequences and preventive strategies / American Academy of Pediatric Dentistry. The Reference Manual of Pediatric Dentistry. Chicago, 2025. URL: https://www.aapd.org/globalassets/media/policies_guidelines/p_eccconsequences.pdf (дата звернення: 19.09.2026).
21. Clinical guidelines for pediatric dentistry. Version 2 / Dubai Health Authority. Dubai, 2026. URL: https://dha.gov.ae/uploads/032026/72026310446.pdf (дата звернення: 19.09.2026).
22. Consensus-based recommendations on pulp therapies in primary and permanent teeth: IAPD Porto Forum / V. Dhar, I. El-Karim, J. A. Coll et al. International Journal of Paediatric Dentistry. 2026. Vol. 36, no. 2. P. 371–386. DOI: 10.1111/ipd.70068.
23. Pulp therapies rooted in evidence: IAPD Porto Declaration / V. Dhar et al. International Journal of Paediatric Dentistry. 2026. Vol. 36, no. 2. P. 387–390. DOI: 10.1111/ipd.70073.
24. Deep caries management: EFCD–ESE–ORCA S3-level clinical practice guideline / F. Schwendicke, E. Kosan, A. Banerjee et al. International Endodontic Journal. 2026. Vol. 59, no. 7. P. 1298–1315. DOI: 10.1111/iej.70132.
25. Policy on use of fluoride / American Academy of Pediatric Dentistry. The Reference Manual of Pediatric Dentistry. Chicago, 2025. P. 110–112. URL: https://www.aapd.org/media/Policies_Guidelines/P_FluorideUse.pdf (дата звернення: 19.09.2026).
26. Pre-formed crowns and pediatric dentistry: a systematic review of different techniques of restorations / A. M. Inchingolo et al. Journal of Clinical Pediatric Dentistry. 2025. Vol. 49, no. 1. P. 1–13. DOI: 10.22514/jocpd.2025.001.
27. Management strategies for pulpitis in vital permanent teeth in children and adolescents: a systematic review and meta-analysis of randomized clinical trials. European Archives of Paediatric Dentistry. 2025. Vol. 26, no. 3. P. 451–463. DOI: 10.1007/s40368-025-01021-w.
28. Clinical and radiographic evaluation of indirect pulp capping with mineral trioxide aggregate and calcium hydroxide in primary molars: a systematic review and meta-analysis. International Journal of Clinical Pediatric Dentistry. 2025. Vol. 18, no. 8. P. 1031–1038. DOI: 10.5005/jp-journals-10005-3171.
29. Vyas H., Gune N., Balgi P. Traumatic dental injuries to the permanent dentition. Dental caries and traumatic injuries in pediatric dentistry. Cham : Springer, 2025. DOI: 10.1007/978-3-031-98929-2_11.
30. Vyas H., Gune N., Balgi P. Traumatic injuries to the primary dentition and sequelae to permanent dentition. Dental caries and traumatic injuries in pediatric dentistry. Cham : Springer, 2025. DOI: 10.1007/978-3-031-98929-2_13.
31. Vyas H., Gune N., Balgi P. Traumatic dental injuries to the permanent dentition. Dental caries and traumatic injuries in pediatric dentistry. Cham : Springer, 2025. DOI: 10.1007/978-3-031-98929-2_11.
32. Vyas H., Gune N., Balgi P. Traumatic injuries to the primary dentition and sequelae to permanent dentition. Dental caries and traumatic injuries in pediatric dentistry. Cham : Springer, 2025. DOI: 10.1007/978-3-031-98929-2_13.
33. Guidelines for monitoring and management of pediatric patients before, during, and after sedation for diagnostic and therapeutic procedures / C. J. Coté, S. Wilson, American Academy of Pediatrics, American Academy of Pediatric Dentistry. Pediatric Dentistry. 2025. Vol. 47, no. 6. P. E100–E128. URL: https://www.aapd.org/globalassets/media/policies_guidelines/bp_monitoringsedation25.pdf (дата звернення: 19.09.2026).
34. Use of local anesthesia for pediatric dental patients / American Academy of Pediatric Dentistry. The Reference Manual of Pediatric Dentistry. Chicago, 2025. P. 407–414. URL:

https://www.aapd.org/globalassets/media/policies_guidelines/bp_localanesthesia.pdf (дата звернення: 19.09.2026).

35. Antibiotic prophylaxis for dental patients at risk for infection / American Academy of Pediatric Dentistry. The Reference Manual of Pediatric Dentistry. Chicago, 2025. P. 564–570. URL: https://www.aapd.org/globalassets/media/policies_guidelines/bp_prophylaxis.pdf (дата звернення: 19.09.2026).
36. Policy on pediatric dental pain management / American Academy of Pediatric Dentistry. The Reference Manual of Pediatric Dentistry. Chicago, 2025. URL: https://www.aapd.org/globalassets/media/policies_guidelines/p_pdpainmgmt25.pdf (дата звернення: 19.09.2026).
37. Dinu S. et al. Timing of orthodontic intervention for pediatric Class II malocclusion: a systematic review on early vs. late treatment outcomes. Children. 2025. Vol. 12, no. 11. Art. 1533. DOI: 10.3390/children12111533.
38. Almugla Y. M., Shekhar M. G. Does early orthodontic treatment in mixed dentition improve long-term outcomes? A systematic review and meta-analysis. Medicina. 2025. Vol. 61, no. 10. Art. 1854. DOI: 10.3390/medicina61101854.
39. Comparative analysis of early Class III malocclusion treatments: a systematic review and meta-analysis. Children. 2025. Vol. 12, no. 2. Art. 177. DOI: 10.3390/children12020177.
40. Chakraborty D., Sahoo N., Dash B., Mohanty B., Jena S. Clinical effectiveness of clear aligner therapy during interceptive orthodontic treatment in adolescent patients: a systematic review and meta-analysis. Cureus. 2025. Vol. 17, no. 7. Art. e88157. DOI: 10.7759/cureus.88157.
41. El Guennouni B., Houb-Dine A., Ben Mohimd H., Zaoui F. Orthodontic treatment of deep bite in mixed dentition and/or early permanent dentition: what about stability? A systematic review. International Orthodontics. 2025. Vol. 23, no. 2. Art. 100958. DOI: 10.1016/j.ortho.2024.100958.
42. Expert consensus on early orthodontic treatment of Class III malocclusion. International Journal of Oral Science. 2025. Vol. 17, no. 1. Art. 20.
43. Expert consensus on the clinical strategies for orthodontic treatment with clear aligners. International Journal of Oral Science. 2025. Vol. 17, no. 1. Art. 19.
44. Clinical guidelines for orthodontics. Version 2 / Dubai Health Authority. Dubai, 2026. URL: https://dha.gov.ae/uploads/032026/82026339198.pdf (дата звернення: 19.09.2026).

1. Інформаційні ресурси:

1.Сайт кафедри – **newsite.vnmu.ua**
2. Сайт бібліотеки – **library.vnmu.edu.ua**
3. Всесвітня організація охорони здоров'я **www.who.int**
4. MEDLINE www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed
5. Центр контролю та профілактики захворювань www.cdc.gov
6. Центр громадського здоров'я МОЗ України www.phc.org.ua
7. Українська база медико-статистичної інформації «Здоров'я для всіх»: http://medstat.gov.ua/ukr/news.html?id=203
8. Журнал British Medical Journal www.bmj.com
9. Журнал Evidence-Based Medicine www.evidence-basedmedicine.com55
10.Four levels of Inversion for rubber dam isolation |By Dan Lazar |18 May 2017
https://www.styleitaliano.org/four-levels-of-inversion-for-rubber-dam-isolation/
11.Simplifying the Rubber Dam | By Andy Janiga on April |15, 2020
https://www.speareducation.com/spear-review/2020/04/simplifying-the-rubber-dam

12.Rubber dam isolation for restorative treatment in dental patients | Cheng Miao , Xiaoyu Yang , May Cm Wong , Jing Zou , Xuedong Zhou , Chunjie Li , Yan Wang | Version published: 17 May 2021
https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/33998662/
14.Dental dam utilization by dentists in an intramural faculty practice | Terence A. Imbery, Caroline K. Carrico | First published: 10 June 2019
https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/cre2.191
15.A simple guide to using dental dam | Shanon Patel & Samantha Hamer |British Dental Journal volume 230, pages644–650 (2021)
https://www.nature.com/articles/s41415-021-3016-x
16.Rubber Dam Isolation and High-Volume Suction Reduce Ultrafine Dental Aerosol Particles: An Experiment in a Simulated Patient | by Julián Balanta-Melo,*OrcID,Albio Gutiérrez ,Gustavo Sinisterra ,María del Mar Díaz-Posso ,David Gallego ,Judy Villavicencio and Adolfo Contreras
https://www.mdpi.com/2076-3417/10/18/6345
https://www.detstom.ru/jour/article/view/360
17.Pit and fissure sealants for preventing dental decay in permanent teeth | Anneli Ahovuo-SalorantaHelena ForssTanya WalshAnne NordbladMarjukka MäkeläHelen V Worthington Authors' declarations of interest | 31 July 2017
https://www.cochranelibrary.com/cdsr/doi/10.1002/14651858.CD001830.pub5/full
18.Direct composite resin fillings versus amalgam fillings for permanent posterior teeth | Helen V Worthington, Sara Khangura, Kelsey Seal, Monika Mierzwinski-Urban, Analia Veitz-Keenan, Philipp Sahrmann, Patrick Roger Schmidlin, Dell Davis, Zipporah Iheozor-Ejiofor, María Graciela Rasines Alcaraz | Version published: 13 August 2021

Електронна адреса сайту університету: http://vnmu.edu.ua
Центр тестування https://www.testcentr.org.ua/uk/
МОЗ України https://moz.gov.ua/
Центр громадського здоров'я МОЗ України https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan